

M.A. Examination 2018
Semester - IV
Sanskrit (Indian Philosophy Group)
Course : XVI

Time : 3 Hours

Full Marks : 40

Questions are of value as indicated in the margin

1. अधोनिगदितयोः सन्दर्भयोरेकः व्याख्येयः। 5
(क) कथं पुनः प्रत्यगात्मन्यविषयेऽध्यासो विषयतद्धर्माणाम्?
(ख) पश्चादिभिश्चाविशेषात्।
2. अध्यासस्य लक्षणं वैशद्येन निरूप्यताम्। 10
अथवा
“तस्मात् प्रतिपत्तिविधिविषयतयैव शास्त्रप्रमाणकं ब्रह्माभ्युपगन्तव्यमिति”— कस्य उक्तिरेषा? पूर्वपक्षमतमालोच्य
अद्वैतमतं प्रतिपाद्यताम्।
3. अधोलिखितयोरेका पङ्क्तिर्व्याख्येया— 5
(क) तत् पुनर्ब्रह्म प्रसिद्धमप्रसिद्धं वा स्यात्।
(ख) तस्माज्जन्मादिसूत्रं नानुमानोपन्यासार्थम्।
4. “वक्ष्यति च कर्म-ब्रह्ममीमांसयोरैकशास्त्र्यम्”— श्रीभाष्यानुसारम् आलोच्यताम्। 10
अथवा
का नाम सप्तधानुपपत्तिः? यथेच्छमुपपत्तिद्वयं सम्यङ् निरूप्यताम्।
5. पङ्क्तिद्वयं व्याख्येयम्। 5×2=10
(क) तच्च नित्यानित्यवस्तुविवेकः, शमदमादिसाधनसम्पत्,
इहामुत्र च फलभोगविरागः, मुमुक्षुत्वं चेत्येतत् साधनचतुष्टयम्।
(ख) अविद्या-निवृत्तये वेदान्तवाक्यैर्विधित्सितं ज्ञानं किं रूपमिति विवेचनीयम्।
(ग) सेयं स्मृतिर्दर्शनरूपा प्रतिपादिता।
(घ) ज्ञानविरोधि च कर्म— पुण्यपापरूपम्। ब्रह्मज्ञानोत्पत्ति-विरोधित्वेनानिष्टफलतया
उभयोरपि पापशब्देनाभिधीयते।